

УДК 342.951:351.74(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-3-15-3>

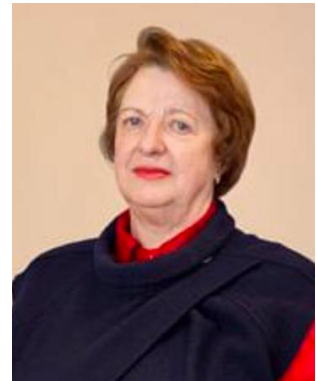
Кіблик Дар'я Володимирівна,

доктор філософії в галузі права, доцент,
доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2518-7647>

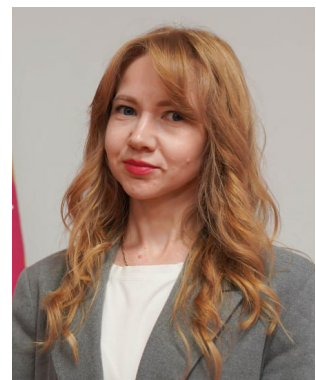
Хилько Любов Іванівна,

старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9202-8478>

Шишкарьова Олена Геннадіївна,

старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0086-6486>

**ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ:
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА**

Статтю присвячено дослідженню ролі підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України як ключових суб'єктів реалізації державної політики у сфері формування безпечного середовища. Розкрито теоретичні засади превентивної функції поліції, її місце у системі публічного управління та взаємодії з громадськістю. Особливу увагу приділено практичним аспектам діяльності превентивних підрозділів, зокрема впровадженню інноваційних підходів до профілактики правопорушень, розвитку партнерських відносин із населенням, місцевими органами влади та громадськими організаціями.

Протягом останніх років одним з офіційно визначених пріоритетів діяльності Національної поліції України стало формування безпечного освітнього середовища. Цей напрям реалізується через комплекс заходів, спрямованих на протидію булінгу, домашньому насильству та іншим соціально небезпечним явищам. Як зазначено на офіційному сайті МВС та у виступах міністра внутрішніх справ України І.В. Климента, розвиток Концепції безпечного середовища в Україні до 2026 р. передбачає активне впровадження превентивних заходів, що робить тему особливо актуальною.

Ключові слова: превентивна діяльність, Національна поліція України, державна політика, безпечне середовище, профілактика правопорушень.

Постановка проблеми. Забезпечення публічної безпеки є одним із ключових завдань держави, а превентивна діяльність поліції виступає фундаментальним інструментом формування безпечного середовища. У сучасних умовах зростає значення проактивних підходів, орієнтованих на запобігання правопорушенням, що відповідає європейським стандартам. Особливої актуальності ця проблематика набуває у сфері освітньої безпеки, оскільки формування безпечного освітнього середовища прямо визначено одним зі стратегічних пріоритетів діяльності Національної поліції України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останні роки відзначаються зростанням наукового та прикладного інтересу до проблематики превентивної діяльності Національної поліції України як важливого напрямку реалізації державної політики у сфері формування безпечного середовища. У своїх працях І.В. Беспалий визначає превентивну діяльність як об'єкт адміністративно-правового регулювання та наголошує на її міждисциплінарному характері [1]. Л.О. Махова та А.О. Виприцький досліджували профілактику адміністративних правопорушень у громадських місцях, класифікуючи превентивні заходи за організаційними та правовими критеріями [2].

Разом із тим наукова доктрина поки що недостатньо висвітлює діяльність новоствореного підрозділу – Служби освітньої безпеки, а також не враховує специфіку превентивної роботи в умовах воєнного стану. Це зумовлює необхідність доповнення наукового аналізу.

У працях вітчизняних та зарубіжних дослідників наголошується, що ефективна превентивна діяльність повинна поєднувати правові, організаційні та соціально-психологічні механізми, орієнтовані на зниження рівня правопорушень та підвищення довіри населення до правоохоронних органів. Суттєвий науковий інтерес становлять дослідження, у яких превентивна функція поліції розглядається у системному вимірі, як багатовимірний феномен, що передбачає не лише контроль і нагляд, а й формування умов для безпечного розвитку громади. Деякі дослідники акцентують увагу на необхідності інтеграції превентивної діяльності у сферу публічного управління, що передбачає партнерство з органами місцевого самоврядування, закладами освіти та громадськими інституціями.

Метою статті є всебічне дослідження ролі підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України як ключових суб'єктів реалізації державної політики у сфері формування безпечного середовища, зокрема в контексті забезпечення безпеки освітніх закладів, протидії криміногенним ризикам та формування правосвідомої поведінки громадян.

Виклад основного матеріалу. У системі реалізації державної політики у сфері формування безпечного середовища особливе місце займають підрозділи превентивної діяльності Національної поліції України, які на відміну від інших інституційних структур поєднують у своїй діяльності як управлінські, так і правоохоронні функції. Нині сучасна модель формування безпечного середовища в Україні перебуває у стані трансформації, що зумовлено як зовнішніми викликами, пов'язаними з воєнною агресією російської федерації, так і внутрішніми потребами вдосконалення системи публічного управління у сфері безпеки. У цій системі особлива роль належить підрозділам превентивної діяльності Національної поліції України, які виконують функції профілактики правопорушень, запобігання їх учиненню та припинення деліктної поведінки.

Формування безпечного середовища у сучасній Україні є визначальним напрямом державної політики, адже від його рівня безпосередньо залежить не лише стабільність суспільних відносин, а й ефективна реалізація конституційних прав і свобод людини та громадянина.

Слушно підкреслює І.В. Беспалий, що безпечове середовище розглядається не лише у вузькому правоохоронному значенні, а як комплексна соціально-правова категорія, що охоплює превентивні, виховні, комунікативні та управлінські механізми [1, с. 137]. Центральну роль у реалізації цієї політики відіграють підрозділи превентивної діяльності Національної поліції України, які функціонують як повноцінні суб'єкти публічної адміністрації у сфері безпеки. Вони не обмежуються лише правоохоронними чи охоронними функціями, а виконують ширший комплекс завдань – від раннього виявлення криміногенних ризиків і роботи з групами підвищеної соціальної уразливості до забезпечення сталого діалогу між державою та громадою. Саме ця багатофункціональність надає превентивним підрозділам статус ключових акторів у побудові безпечної політики «нового покоління».

Автори підручника «Поліцейська діяльність» визначають дефініцію «підрозділи превентивної діяльності» як сукупність підрозділів Національної поліції, які за допомогою адміністративно-правових форм і методів здійснюють охорону прав і свобод громадян, забезпечення публічної безпеки й порядку, боротьбу зі злочинністю та профілактику правопорушень [4, с. 235]. Самі ж підрозділи превентивної діяльності Національної поліції України функціонують у багаторівневій системі управління, що охоплює центральний орган управління, головні управління та територіальні органи поліції. Центральною ланкою виступає Департамент превентивної діяльності, який відповідно до Положення, затвердженого Наказом Національної поліції України від 27 листопада 2015 р. № 123 [5], організовує та забезпечує реалізацію покладених на поліцію законодавчих функцій у сферах підтримання публічної безпеки та порядку, здійснення загальної та індивідуальної профілактичної роботи, протидії та запобігання домашньому насильству, а також організації конвоювання осіб, затриманих чи взятих під варту.

До системи превентивних підрозділів належать також Управління ювенальної превенції, яке спеціалізується на запобіганні деліктній поведінці серед неповнолітніх та захисті їхніх прав, Департамент патрульної поліції, що поєднує функції охорони громадського порядку з превентивними заходами у сфері безпеки дорожнього руху, а також відділ контролю за обігом зброї, який хоча і не входить до структури Департаменту превентивної діяльності, проте підпорядковується безпосередньо голові Національної поліції України, що підкреслює особливу значущість дозвільної системи у сфері публічної безпеки.

Значний обсяг компетенцій Департаменту превентивної діяльності свідчить про його системоутворюючу роль: він організовує загальну та індивідуальну профілактичну роботу, виявляє причини та умови, що сприяють кримінальним і адміністративним правопорушенням, координує заходи з їх усунення, здійснює моніторинг оперативної обстановки у державі та інформує органи державної влади, місцевого самоврядування й громадськість про результати діяльності поліції у сфері підтримання публічної безпеки. Окремий напрям становить методичне та організаційне забезпечення діяльності територіальних підрозділів, зокрема дільничних офіцерів поліції, поліцейських офіцерів громад, підрозділів ювенальної превенції, секторів протидії домашньому насильству, підрозділів

реагування патрульної поліції та підрозділів особливого призначення (окрім «КОРД»), а також взаємодія з населенням і громадськими формуваннями.

На думку Л.О. Махова, А.О. Виприцького та С.Г. Половоцької, превентивна діяльність поліції у науковій доктрині визначається як комплекс організаційних, правових і соціально-психологічних заходів, спрямованих на усунення криміногенних чинників і формування правомірної поведінки громадян [2].

На відміну від каральних заходів превенція має випереджувальний характер і є важливим елементом державної політики, орієнтованої на мінімізацію ризиків порушення правопорядку. Разом із тим аналіз чинного законодавства свідчить про низку системних проблем, що ускладнюють діяльність поліції у сфері превенції, наприклад п. 1 ч. 1 ст. 23 Закону № 580-VIII «здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень» [3].

На нашу думку, нормативна база позначена термінологічною невизначеністю: законодавець паралельно вживає категорії «превенція», «профілактика», «запобігання», «попередження», що суперечить принципу правової визначеності та породжує труднощі у правозастосовній практиці. По-друге, відсутність цілісного підзаконного регулювання призводить до дублювання функцій різних підрозділів та ускладнює взаємодію поліції з іншими суб'єктами профілактики правопорушень.

З огляду на зазначене, превентивну діяльність Національної поліції слід розуміти не лише як інструмент запобігання правопорушенням, а й як механізм соціалізації та формування правосвідомості населення. Це особливо важливо в умовах воєнного стану, коли посилюються ризики домашнього насильства, дитячої бездоглядності, криміналізації маргінальних груп, а отже, поліція фактично виконує функцію гаранта соціальної стабільності на рівні територіальних громад.

Разом із тим необхідно звернути увагу на системність превентивної діяльності поліції. Підрозділи превентивної діяльності Національної поліції виконують значний обсяг завдань у сфері профілактики правопорушень, безпосередньо реалізуючи превентивні заходи, але водночас їхні окремі повноваження мають управлінський характер – організація та контроль за виконанням програм профілактики [6, с. 45]. Це дає змогу розглядати їх не лише як виконавців конкретних дій, а й як суб'єктів публічного управління у сфері безпеки. Особливої уваги заслуговує питання принципів взаємодії. Доцільно виокремити загальні принципи (верховенство права, законність, дотримання прав і свобод людини, публічність та прозорість, політична нейтральність) та спеціальні (плановість і системність, скоординованість, оптимальний розподіл повноважень, оперативна маневреність).

Наявність чітко визначених принципів забезпечує законність і прозорість у реалізації профілактичних заходів, а також підвищує довіру населення до поліції. Не менш важливим складником є форми взаємодії підрозділів превентивної діяльності з іншими суб'єктами профілактики правопорушень. Вони поділяються на правові (нормотворчість, укладення адміністративних договорів, правозастосування) та організаційні, до яких належать узгоджене планування профілактичних заходів, участь у координаційних нарадах, реалізація спільних програм, обмін профілактично значущою інформацією, наприклад: «Про погодження проекту рішення Кропивницької міської ради «Про внесення змін до рішення Кропивницької міської ради від 19 грудня 2023 року № 1771 «Про затвердження Міської програми профілактики та протидії

злочинності «Безпечне місто» на 2024–2026 роки» (зі змінами)» [7], Програма «Безпечне місто» на 2021–2025 рр., затверджена Рішенням Дніпровської міської ради від 22.07.2020 № 23/59 (зі змінами) [8]. Практична реалізація цих програм демонструє, що організаційні форми взаємодії мають безпосередній прикладний характер. Так, у Дніпрі функціонує сучасна система ситуаційного відеоспостереження, яка «дуже допомагає у роботі працівникам правоохоронних органів, ДСНС, підрозділам ЗСУ, тероборони, Нацгвардії, а також структурним підрозділам міської ради для отримання оперативної інформації. Постійно створюємо нові облікові записи, аби ті чи інші служби мали прямий доступ до системи, щоб у режимі реального часу переглядати відеозаписи» [9].

Такий поділ дає змогу не лише структурувати практичну діяльність поліції, а й виробити єдину методологію співпраці з місцевими громадами та громадськими організаціями.

Окремої уваги потребує активне залучення до профілактичної роботи поліцейських офіцерів громади, дільничних офіцерів поліції, працівників ювенальної превенції та секторів реагування патрульної поліції.

Згідно з Інструкцією з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад, затвердженою Наказом МВС України від 28 липня 2017 р. № 650, превентивна діяльність цих категорій поліцейських становить комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію криміногенних ризиків та запобігання вчиненню кримінальних і адміністративних правопорушень. Вона передбачає не лише перевірку дотримання законодавчих обмежень особами, що перебувають на профілактичному обліку, а й здійснення превентивного піклування, орієнтованого на їх соціальну адаптацію та недопущення повторних правопорушень. При цьому профілактичний облік трактується як система організаційних та практичних заходів, спрямованих на своєчасне виявлення, документування і припинення протиправної поведінки.

У науковому вимірі такі функції свідчать про інтеграцію діяльності дільничних офіцерів поліції і поліцейських офіцерів громад у ширший контекст державної політики безпеки, де вони виконують роль посередників між правоохоронними органами та місцевими громадами. Їхня участь у ініціюванні та реалізації програм профілактики деліктності сприяє формуванню безпечового середовища на рівні територіальних громад, що набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови.

Наприклад, у Новоукраїнській територіальній громаді Кіровоградської області було затверджено програму «Поліцейський офіцер громади» на 2022–2025 рр. [11], яка інституціоналізує модель партнерської взаємодії поліції та місцевого самоврядування. Її значення полягає не лише у нормативному закріпленні постійної присутності поліцейського офіцера на території громади, а й у формуванні нової парадигми превентивної діяльності, що поєднує правоохоронні функції з елементами сервісного обслуговування населення. На нашу думку, така практика відображає тенденцію до децентралізації публічного управління у сфері безпеки та демонструє ефективність моделі community policing, яка передбачає системну роботу з населенням, оперативне реагування на конфліктні ситуації та розбудову довіри між громадою та поліцією.

Підрозділ «Служба освітньої безпеки», створення якого було ініційовано міністром МВС Ігорем Клименком, є системою спеціалістів, які працюють у школах та інших закладах освіти для забезпечення безпечного середовища дітей. Ці офіцери проводять профілактичні заходи, координують пропускний режим, патрулюють територію, ре-

агують на правопорушення та проводять уроки з безпеки, як-от про безпеку на дорогах. Кожен офіцер проходить відбір та спеціальну підготовку, а їхня мета – створити захищене освітнє середовище, де діти почуваються в безпеці та знають, до кого звернутися у разі потреби. За даними сайту МВС України, у закладах середньої освіти станом на червень 2025 р. по всій країні працюють понад 1 600 офіцерів Служби освітньої безпеки (СОБ), які виконують правоохоронну, наставницьку та просвітницьку функції [15]. На прикладі Полтавської області ефективно реалізується державний проєкт «Служба освітньої безпеки», що функціонує на підставі меморандуму між органами Національної поліції та закладами освіти регіону. Як розповів в етері Українського радіо «Полтава» начальник відділу організації СОБ Полтавщини Ігор Дрібний, штат служби в області налічує 84 офіцери, більшість із яких – жінки, і вони мають приступити до служби з 1 вересня 2025 р. Із вересня 2024 р. офіцери поліції Служби освітньої безпеки вже склали адміністративні матеріали на школярів, зокрема за тютюнопаління, а також на батьків, які не виконують своїх обов'язків. Утім, основний напрям діяльності – превентивні заходи: проведення інтерактивних занять для учнів на теми прав людини, безпечної поведінки, протидії булінгу та кіберзагроз; офіцери поліції підтримують постійний контакт із дирекцією шкіл і отримують переважно позитивні відгуки про свою роботу [12]. Варто зазначити, що подібні практики узгоджуються з європейськими підходами до превентивної діяльності поліції.

На думку, Є.С. Назимко, Г.С. Буга, С.М. Князева, «стратегії поліцейської діяльності, зорієнтованої на громаду, демонструють наявність шістьох основних моделей реалізації ідеї Community Policing на практиці: поліцейське обслуговування, засноване на територіальному принципі (Area-based Policing); товариство багатьох агенцій (Multi-agency Partnerships); попередження злочинів силами громади (Community Crime Prevention); стратегії поліцейсько-громадського контакту (Police-public Contact Strategies); територіально-базовані піші патрулі (Area-based Foot Patrols); залучення громади та консультування з громадами (Community Involvement and Consultation)» [13, с. 186]. Зокрема, у Великій Британії діє інститут school officers (шкільних офіцерів), які інтегровані у систему середньої освіти та відповідають за профілактику девіантної поведінки серед підлітків [14]. У Німеччині поліція реалізує програму Polizeiliche Prävention, у межах якої офіцери безпеки проводять регулярні заняття у школах із протидії булінгу та кіберзлочинності. У країнах Скандинавії (Швеція, Норвегія) поширеною є модель school resource officers, що поєднує правоохоронну функцію з виховною та соціальною роботою.

Водночас практика засвідчує наявність низки болючих питань. По-перше, адміністративні договори фактично не застосовуються. Наприклад, у більшості територіальних громад відсутні договори про спільне фінансування діяльності поліцейських офіцерів громади, хоча саме такий механізм передбачений Національною стратегією у сфері громадської безпеки до 2025 р. По-друге,

наявне дублювання функцій. Так, робота з неповнолітніми одночасно здійснюється підрозділами ювенальної превенції поліції, службами у справах дітей та закладами освіти, але відсутній єдиний координаційний центр, що призводить до розпорошення ресурсів. По-третє, проблемним залишається інформаційний обмін. Наприклад, поліція веде облік правопорушень у своїх базах, а служби соціального захисту – у власних, і відсутність спільного електронного реєстру унеможлиблює ефективне реагування на випадки домашнього насильства.

Ще одним критичним аспектом є формальний характер участі громадських організацій. У багатьох регіонах поліція залучає їх лише як «статистів» під час проведення профілактичних заходів (наприклад, акцій проти вживання алкоголю підлітками), тоді як їхній потенціал у сфері просвіти та соціальної роботи не використовується належним чином. Нарешті, низький рівень залучення сільських громад є окремою проблемою: через обмеженість ресурсів вони не здатні реалізувати програми безпеки на кшталт «Безпечна громада» (камери відеоспостереження, освітлення вулиць), тоді як у містах ці проєкти вже давно впроваджено.

Висновки. Підрозділи превентивної діяльності Національної поліції України займають ключове місце у формуванні безпечного середовища, виконуючи функції не лише контролю й охорони правопорядку, однак важливо наголосити на необхідності термінологічної узгодженості в законодавстві та науковій доктрині. Використання різних категорій («превенція», «профілактика», «запобігання», «попередження») без чіткого розмежування створює труднощі у правозастосовній практиці та ускладнює координацію діяльності між суб'єктами. У цьому контексті доцільно розуміти превентивну діяльність Національної поліції як систему організаційних, правових і соціально-комунікативних заходів, спрямованих на зниження криміногенних ризиків і формування правосвідомої поведінки громадян.

В умовах воєнного стану превентивна діяльність поліції набуває особливої ваги, оскільки поєднує функції підтримання публічної безпеки з протидією таким викликам, як зростання рівня домашнього насильства, дитячої бездоглядності, ризики криміналізації соціально уразливих груп. Це вимагає розширення повноважень та ресурсного забезпечення дільничних офіцерів поліції, поліцейських офіцерів громад і ювенальної превенції, а також поглиблення взаємодії з органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Українська практика (програми «Безпечне місто», «Поліцейський офіцер громади», «Служба освітньої безпеки», мобільні групи з протидії насильству) демонструє поступове впровадження моделі community policing, яка довела свою результативність у країнах ЄС.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на оцінку ефективності діючих програм, аналіз статистичних показників зниження рівня правопорушень у громадах, а також вироблення моделей післявоєнної безпекової політики з урахуванням досвіду міжнародної співпраці.

Список використаних джерел

- Беспалий І.В. Поняття превентивної діяльності Національної поліції як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Форум права*. 2024. № 79(2). С. 135–141. DOI: 10.5281/zenodo.10933584
- Махова Л.О., Виприцький А.О. Профілактика адміністративних правопорушень у громадських місцях: поняття та види. *Право і суспільство*. 2019. № 2. С. 142–147.
- Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №№ 40–41. Ст. 379.
- Поліцейська діяльність : підручник / С.С. Вітвіцький та ін. ; за заг. ред. проф. С.С. Вітвіцького. Київ : Дакор, 2021. 372 с.

5. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України : Наказ Національної поліції України від 27 листопада 2015 р. № 123. *Відомості Верховної Ради України*. 2015.
6. Комзюк А.В. Форми взаємодії Національної поліції з громадськістю у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 3. С. 135–143. DOI: 10.32631/v.2020.3.14
7. Про погодження проекту Рішення Кропивницької міської ради «Про внесення змін до рішення Кропивницької міської ради від 19 грудня 2023 р. № 1771 «Про затвердження Міської програми профілактики та протидії злочинності «Безпечне місто» на 2024–2026 роки» (зі змінами)» URL: https://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/50103-rish_739_17-07-2025.pdf
8. Програма «Безпечне місто» на 2021–2025 роки : Рішення Дніпровської міської ради від 22.07.2020 № 23/59 (зі змінами). URL: https://e-petition.bissoft.org/uploads/yeas_and_nays/attachment/file/62944/23_59.pdf
9. Безпечне місто: до Ситуаційного центру Дніпра підключено 2 630 камер відеоспостереження. Записи доступні й мешканцям. *Дніпровська міська рада*. 2023. URL: https://dniprorada.gov.ua/uk/articles/item/57542/bezpechne-misto-do-situacijnogo-centru-dnipra-pidklyucheno-2-630-kamer-videosposterezheniya-zapisi-dostupni-j-meshkancyam?utm_source=chatgpt.com
10. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад : Наказ МВС України від 28 липня 2017 р. № 650. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>
11. Про внесення змін до рішення міської ради від 17 січня 2023 р. № 965 «Про затвердження програми «Поліцейський офіцер громади» Новоукраїнської міської територіальної громади на 2022–2025 роки у новій редакції». URL: https://novoukr-otg.gov.ua/docs/1362606/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 25.08.2025).
12. Три місяці у школах Полтавщини працюють офіцери служби освітньої безпеки: які результати. *Суспільне Полтава*. 2024. URL: <https://susplne.media/poltava/897559-tri-misaci-u-skolah-poltavsini-pracuut-oficeri-sluzbi-osvitnoi-bezpeki-aki-rezultati/> (дата звернення: 25.08.2025).
13. Назимко С.С., Буга Г.С., Князев С.М. Поняття community policing. *Правова позиція*. 2023. № 2(39). С. 184–187. DOI: 10.32782/2521-6473.2023-2.37
14. Sweeney S. Safer School Partnerships and Schools Officers in the Met Police. *Fighting Knife Crime London*. 2023. Jan. 13. URL: <https://www.fightingknife crime.london/news-posts/safer-school-partnerships-and-schools-officers-in-the-met-police>
15. Міністерство внутрішніх справ України. Служба освітньої безпеки – основа безпечного навчання. URL: <https://mvs.gov.ua/news/sluzba-osvitnoyoi-bezpeki-osnova-bezpechnogo-navcannia> (дата звернення: 25.08.2025).

References

1. Bepalyi, I.V. (2024). Poniattia preventyvnoi diialnosti Natsionalnoi politsii yak obiekta administratyvno-pravovoho rehulivannia. [The concept of preventive activities of the National Police as an object of administrative and legal regulation.]. *Forum Prava*, 79(2), 135–141. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10933584> [in Ukrainian].
2. Makhova, L.O., Vyprytskyi, A.O. (2019) Profilaktyka administratyvnykh pravoporushen u hromadskykh mistsiakh: poniattia ta vydy. [Prevention of administrative offenses in public places: concepts and types]. *Pravo i suspilstvo*, 2, 142–147. [in Ukrainian].
3. Pro Natsionalnu politsiiu [About the National Police]: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 580-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. № 40–41. St. 379 [in Ukrainian].
4. Politsiyska diyalnist (2021). [Police activity]: pidruchnyk / S.S. Vitvits'kyi, V.S. Tulinov, O.M. Merdova ta in.; za zah. red. prof. S.S. Vitvits'koho. Kyiv : VD Dakor. 372 p. [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Departament preventyvnoi diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy. [On approval of the Regulations on the Department of Preventive Activities of the National Police of Ukraine]: nakaz Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 27 lystopada 2015 roku № 123. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2015. [in Ukrainian].
6. Komziuk, A.V. (2020). Formy vzaiemodii Natsionalnoi politsii z hromadskistiu u sferi zabezpechennia publichnoi bezpeky i poriadku. [Forms of interaction between the National Police and the public in the field of ensuring public safety and order]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, 3, 135–143. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2020.3.14> [in Ukrainian].
7. Pro pohodzhennia proiektu rishennia Kropyvnytskoi miskoi rady «Pro vnesennia zmin do rishennia Kropyvnytskoi miskoi rady vid 19 hrudnia 2023 roku № 1771 «Pro zatverdzhennia Miskoi prohramy profilaktyky ta protydyi zlochynnosti «Bezpechne misto» na 2024–2026 roky» (zi zminamy)». [On approval of the draft decision of the Kropyvnytskyi City Council «On amendments to the decision of the Kropyvnytskyi City Council dated December 19, 2023 No. 1771 «On approval of the City Program for Prevention and Combating Crime «Safe City» for 2024–2026»] Retrieved from: https://www.kr-rada.gov.ua/uploads/documents/50103-rish_739_17-07-2025.pdf [in Ukrainian]
8. Prohrama «Bezpechne misto» na 2021–2025 roky, zatverdzheno rishenniam Dniprovskoi miskoi rady vid 22.07.2020 № 23/59 (zi zminamy). [The Safe City Program for 2021–2025, approved by the decision of the Dnipro City Council dated July 22, 2020 No. 23/59] Retrieved from: https://e-petition.bissoft.org/uploads/yeas_and_nays/attachment/file/62944/23_59.pdf. [in Ukrainian].
9. Bezpechne misto: do Sytuatsiinoho tsentru Dnipra pidkliucheno 2 630 kamer videosposterezhenia. Zapysy dostupni y meshkantsiam. Dniprovska miska rada. 2023. [Safe city: 2,630 video surveillance cameras are connected to the Dnipro Situation Center. Recordings are also available to residents. Dnipro City Council] Retrieved from: https://dniprorada.gov.ua/uk/articles/item/57542/bezpechne-misto-do-situacijnogo-centru-dnipra-pidklyucheno-2-630-kamer-videosposterezheniya-zapisi-dostupni-j-meshkancyam?utm_source=chatgpt.com. [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii diialnosti dilnychnykh ofitseriv politsii ta politseiskykh ofitseriv hromad. [On approval of the Instructions on the organization of the activities of precinct police officers and community police officers] : nakaz MVS Ukrainy vid 28 lypnia 2017 roku № 650. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2017. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1041-17#Text>. [in Ukrainian].
11. Pro vnesennia zmin do rishennia miskoi rady vid 17 sichnia 2023 roku № 965 «Pro zatverdzhennia prohramy «Politseyskyi ofitser hromady» Novoukrainskoi miskoi terytorialnoi hromady na 2022–2025 roky u novii redaktsii». [On approval of the program «Community Police Officer» of the Novoukraine Urban Territorial Community for 2022–2025 in a new edition]. Retrieved from: https://novoukr-otg.gov.ua/docs/1362606/?utm_source=chatgpt.com. [in Ukrainian].

12. Try misiatsi u shkolakh Poltavshchyny pratsiuiut ofitseri sluzhby osvitnoi bezpeky: yaki rezultaty. [Educational security officers have been working in schools in Poltava region for three months: what are the results?] *Suspilne Poltava*. 2024. Retrieved from: <https://suspilne.media/poltava/897559-tri-misaci-u-skolah-poltavsini-pracuut-oficeri-sluzbi-osvitnoi-bezpeki-aki-rezultati/>. [in Ukrainian].
13. Nazymko, Ye.S., Buha, H.S & Kniaziev, S.M. (2023). Poniattia community policing [The concept of community policing] *Pravova pozytsiia*, 2(39), 184–187. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-2.37> [in Ukrainian].
14. Sweeney S. Safer School Partnerships and Schools Officers in the Met Police. Fighting Knife Crime London. 2023. Jan. 13. URL: <https://www.fightingknife crime.london/news-posts/safer-school-partnerships-and-schools-officers-in-the-met-police> [in English].
15. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. Sluzhba osvitnoi bezpeky – osnova bezpechnoho navchannia. [Educational Security Service – the basis of safe learning] Retrieved from: <https://mvs.gov.ua/news/sluzba-osvitnyoyi-bezpeki-osnova-bez-pecnogo-navcannia> [in Ukrainian].

Kiblyk Daria,

PhD in Law, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Administrative and Legal Disciplines

Faculty of Training Specialists for Preventive Activities Units of the National Police of Ukraine

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2518-7647>

Khylko Liubov,

Senior Lecturer at the Department of Administrative and Legal Disciplines

Faculty of Training Specialists for Preventive Activities Units of the National Police of Ukraine

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9202-8478>

Shyshkarova Olena,

Senior Lecturer at the Department of Administrative and Legal Disciplines

Faculty of Training Specialists for Preventive Activities Units of the National Police of Ukraine

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-0086-6486>

PREVENTIVE POLICE ACTIVITIES: THEORY AND PRACTICE OF FORMING A SECURE ENVIRONMENT

The article is devoted to the study of the role of the preventive activity units of the National Police of Ukraine as key subjects of the implementation of state policy in the field of forming a security environment. The paper reveals the theoretical principles of the preventive function of the police, its place in the system of public administration and interaction with the public. Special attention is paid to the practical aspects of the activities of preventive units, in particular, the implementation of innovative approaches to crime prevention, the development of partnerships with the population, local authorities, and public organizations. The work reveals the theoretical foundations of the preventive function of the police, determining its place in the system of public administration and interaction with the public. The authors emphasize that effective prevention should combine legal, organizational, and socio-psychological mechanisms aimed at reducing crime and increasing public trust in law enforcement agencies. The authors identify a number of systemic problems that complicate police activities in the field of prevention. Among them are terminological uncertainty in the legislation, the lack of unified subordinate legislation, which leads to duplication of functions, as well as problems with information exchange and formal involvement of civil society organizations. Particularly critical is the low level of involvement of rural communities due to limited resources. The conclusions emphasize that preventive activity units play a key role in shaping the security environment, performing functions not only of control, but also of social partnership and communication with citizens. In conditions of martial law, when the risks of domestic violence and criminalization increase, preventive activities become a guarantor of social stability at the community level. The work substantiates the directions for improving regulatory and organizational mechanisms that will contribute to deepening the interaction of the police with local government bodies and civil society institutions.

In recent years, one of the officially defined priorities of the National Police of Ukraine has been the formation of a safe educational environment. This direction is implemented through a set of measures aimed at combating bullying, domestic violence, and other socially dangerous phenomena. As stated on the official website of the Ministry of Internal Affairs and in the speeches of the Minister of Internal Affairs of Ukraine I.V. Klymenko, the development of the Concept of the Security Environment in Ukraine until 2026 involves the active implementation of preventive measures, which makes the topic particularly relevant.

Key words: preventive activities, National Police of Ukraine, state policy, security environment, crime prevention.

Надіслано до редколегії 28.08.2025
Рекомендовано до публікації 03.10.2025
Опубліковано 21.11.2025